

# CHƯƠNG TRÌNH BIỂU DIỄN GUITAR CỔ ĐIỂN ĐÊM 21 / 11 / 2006



## PHẦN I

### TRẦN HOÀI PHƯƠNG - SOLO

#### **BADEN JAZZ SUITE (HOMMAGE A BADEN POWELL) - JIRI JIRMAL (1925) -**

- **SIMPLICITAS**
- **BERCEUSE (ĐIỆU RU)**
- **RONDO À LA SAMBA (RONDO SAMBA)**

Là một guitarist gốc Séc, Jiri Jirmal nghiên cứu nhạc cổ điển và lẫn nhạc jazz. Tổ khúc (*suite*) Jazz được ông viết để tưởng nhớ *Baden Powell* (1937-2000), đại biểu lớn của âm nhạc Bra-zin thế kỷ XX – người đã gắn liền *bossa nova* - một biến thể của điệu *samba* (được nhiều người xem là phong cách âm nhạc đặc trưng của đất nước Bra-xin), vào cuộc đời sáng tác và biểu diễn âm nhạc của mình.

Tổ khúc gồm ba chương với nhịp điệu *samba* và *bossa nova* xuất hiện ở phần một và ba. Phần hai như một khúc nghỉ ngơi với hơi thở một điệu ru (*Berceuse*). Phần một được viết ở hình thức ba đoạn, Giai điệu đơn giản được chen giữa bởi một khúc *bossa nova* lợi cuốn. Tiết tấu vũ điệu xuất hiện đậm đặc ở phần ba trong khuôn mẫu *rondo* cổ điển – một đoạn điệp khúc (*refrain*) nằm giữa các đoạn chen (*episode*).

#### **REVERIE / GIULIO REGONDI (1822-1872)**

Sinh ra ở Thụy Sĩ, nhưng cuộc đời diễn ra chủ yếu ở London, Regondi đã đạt sự nể phục của các bậc thầy bấy giờ như Sor, Carulli, Carcassi ngay từ tuổi lên chín và tài năng của ông đã vang lên tại hầu hết các cung đình Châu Âu. Ông cũng thể hiện khả

năng xuất sắc của mình với *wheatstone*, một nhạc cụ tương tự *accordeon* (đàn gió). Trưởng thành trong thời kỳ của chủ nghĩa lãng mạn, phong cách âm nhạc Regondi thấm đẫm dòng nhạc truyền thống đầy phong cách này.

Rêverie là một trong những tác phẩm đặc trưng của Regondi, kỹ thuật *trémolo* đã được sử dụng một cách tự do khá ngạc nhiên ở thời kỳ bấy giờ trong vai trò chen lẫn hay bè phụ hoạ. Đoạn đoạn giữa với giai điệu nằm ở bè trầm gợi nhớ đàn cello cùng với bè đệm với một giai điệu miên man tưởng như không dứt, như để gợi tên tác phẩm (tạm dịch Giác mơ).

#### **ADIOS NONINOS / ASTOR PIAZZOLA (1921 – 1992), CHUYỂN SOẠN ALVARO CARLEVARO (1957- 2001)**

Giá trị lớn được xác nhận của Piazzola ngày nay là sự kết hợp thành công giữa âm nhạc kinh điển châu Âu và nhịp điệu tango nồng nàn của châu Mỹ Latinh. Âm nhạc của Piazzola vẫn luôn vang lên được biểu diễn dưới nhiều hình thức và nhạc cụ khác nhau trong đó *Adios Noninos* là một tác phẩm có dấu ấn đặc biệt được viết trước cái chết của người cha vào năm 1959 và đã có rất nhiều phiên bản với những biên chế nhạc cụ khác nhau.

Một bước ngoặt đến với cuộc đời Piazzola khi ông đã có lúc từng nghĩ rằng số phận của mình sẽ phải là đi theo thẩm mỹ cổ điển truyền thống Châu Âu cho khi ông có dịp học với nhà sư phạm vĩ đại Nadia Boulanger năm 1954 tại Pháp. Nadia nói “Astor, mảng cổ điển trong anh đã rõ, nhưng con người thật của Piazzola là đây, đừng bao giờ rời xa điệu đó”. khi được nghe tình yêu âm nhạc đầu tiên của ông được thể hiện trên cây đàn *bandonéon* của ông, một “mối tình” lớn khác của ông đã được hình thành ở thời kỳ đầu đối với âm nhạc.

#### **ENGLISH SUITE / J.DUARTE (1919)**

- **PRELUDE (KHÚC ĐẠO)**
- **FOLK SONG (DÂN CA)**
- **ROUND DANCE (ĐIỀU NHẢY VÒNG TRÒN)**

Vào đầu thế kỷ XX, âm nhạc châu Âu được xem như đi về hai khuynh hướng, hoặc tiếp tục những giá trị truyền thống cũ hoặc hướng về những cách tân của riêng mình.

*English Suite*, hay là tổ khúc Anh quốc là một sáng tác theo trường phái tân cổ điển đi theo khuynh hướng thứ nhất của nhà soạn nhạc người Anh John Duarte. Chúng ta sẽ tìm thấy xen lẫn với những làn điệu, tiết tấu cổ của âm nhạc Anh quốc của thời kỳ tiền cổ điển thế kỷ XVI-XVII là một vài hoà âm có màu sắc hiện đại.

Từng theo đuổi sự nghiệp khoa học như một nhà hóa học, John Duarte chuyển hướng cuộc đời mình vào âm nhạc. Tình bạn với nhiều nghệ sĩ vĩ đại, trong đó đặc biệt là hai guitarist Andres Segovia và Ida Presti có lẽ đã chấp cánh cho những tác phẩm dành cho guitar và đàn lute của John Duarte cho đến ngày nay.

#### **SAKURA, DÂN CA NHẬT BẢN - CHUYỂN SOẠN YUQUIJIRO YOCOH (1925)**

Yocoh đã bỏ dở việc theo đuổi ngành nha để học đàn guitar và nghiên cứu âm nhạc. Trải rộng từ sáng tác đến những bài soạn cho guitar độc tấu, hoà tấu cũng như bài hát với phần đệm guitar, Chủ đề và biến tấu dựa trên khúc dân ca *Sakura* (thường được biết đến với tên khác là Hoa anh đào) là tác phẩm nổi tiếng nhất của ông, với hàng thế hệ cầm thủ guitar trên thế giới biểu diễn cũng như thu đĩa.



## PHẦN II

### ***KOZO TATE - SOLO***

#### ***CAMPANAS DEL ALBA / EDUARDO SAINZ DE LA MAZA (1903-1982)***

Eduardo là em trai của Regino Sainz de la Maza, một trong những guitarist bậc thầy quan trọng tiền Andre Segovia – người đặt nền móng quan trọng cho vị trí của guitar cổ điển ngày nay. Hai anh em đều học với Daniel Fortea, một học trò của tác giả guitar người Tây Ban Nha vĩ đại Francisco Tarrega. Eduardo sau đó tiếp tục học với danh cầm Miguel Llobet, trình diễn cho đến những năm cuối của thập kỷ 50 và sau đó dần thân vào sáng tác và dạy học. Được tác giả đề tặng tác phẩm cho Regino, tạm dịch “Tiếng chuông của Buổi Sáng”, tác phẩm dùng kỹ thuật trémolo xuyên suốt tương tự như bản *Recuerdos de la Alhambra* quen thuộc của Tarrega qua một hình thức ba đoạn. Màu sắc thay đổi từ **thứ** – tối sang **trưởng** – sáng rồi lại trở về thứ.

#### ***UNA DIA DE NOVIEMBRE / LEO BROWER (1939)***

Tạm dịch “Ngày của Sự Chết” – một ngày lễ của người Mê-xi-cô vinh danh người đã khuất vào ngày 2 tháng 11 hàng năm. Giai điệu vang lên với nhịp ba đều, trầm lắng có phần u uất nhưng đây đó vẫn mang hơi thở âm nhạc châu Mỹ La tinh, nồng nàn và quyến rũ.

Leo Brouwer, nhà soạn nhạc người Cuba gốc châu Phi, và cũng là nhà chỉ huy dàn nhạc và nghệ sĩ guitar cổ điển. Tầm ảnh hưởng vĩ đại của ông đối với âm nhạc cổ điển nói chung và guitar nói riêng đã được khẳng định. Âm nhạc của Brouwer chịu ảnh hưởng cả thẩm mỹ cổ điển, Cuba-Phi, jazz cũng như cả phong cách tiên phong (*avant-garde*).

#### ***SONATINA MERIDIONAL / MANUEL M. PONCE (1882-1948)***

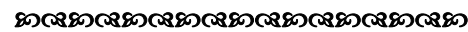
- ***THE FIELD (CÁNH ĐỒNG)***
- ***SONG (BÀI HÁT)***
- ***FIESTA (HỘI LỄ)***

Tình bạn giữa Ponce và Ségovia đã đưa đến cảm hứng cho cuộc đời sáng tác của nhạc sĩ người Mê-hi-cô. Tác phẩm của Ponce chuyển từ tính chất tiêu khiển giải trí ở Mexico đầu XX qua chủ nghĩa ấn tượng và cuối cùng là trường phái dân tộc qua đó ông đã biểu hiện nguồn gốc Mexico của mình. Tác phẩm của ông đã là chuẩn mực của nhạc mục biểu diễn guitar cổ điển. .

Bản “Sonate nhỏ Địa Trung Hải” gồm ba chương – nhanh - chậm – nhanh với đoạn giữa mang tính chất bài hát. Chương một và ba, đậm ngôn ngữ âm nhạc của tác giả cho dù vẫn nằm trong cấu trúc chuẩn của hình thức sonate.

#### ***BÈO ĐẠT MÁY TRỜI DÂN CA VIỆT NAM - CHUYỂN SOẠN ĐẶNG NGỌC LONG***

Làm giàu nhạc mục biểu diễn là một trong những mối quan tâm của các cầm thủ đặc biệt cho thế hệ đi sau. Đối với những nghệ sĩ Việt Nam, đó là sự trăn trở trong việc chuyển soạn những giai điệu đẹp giàu tính biểu cảm hoặc những khúc dân ca. Người chuyển soạn, nghệ sĩ Đặng Ngọc Long hiện đang sinh sống và giảng dạy tại trường âm nhạc mang tên mình tại Cộng Hoà Liên Bang Đức.



## PHẦN III

### ***KOZO TATE & TRẦN HOÀI PHƯƠNG - DUO***

Ngoài khả năng thể hiện độc tấu như một nhạc cụ đa âm, guitar còn có khả năng kết hợp biểu diễn với các nhạc cụ khác hoặc với chính mình trong những hình thức hoà tấu thính phòng. Việc các nhạc cụ cùng loại hòa tấu với nhau thường tạo thuận lợi hoà quyện với nhau, đối với guitar thì lại tạo thêm linh hoạt qua việc hoán đổi vai trò bè chính – giai điệu và bè phụ – đệm cho nhau.

#### ***GRAND DUO / NAPOLEON COSTE (1805 - 1883)***

- ***ALLEGRO (NHỊP NHANH)***
- ***BACCAROLE (KHÚC NHẠC CHÈO THUYỀN)***
- ***FINALE (KẾT THÚC)***

Napoléon Coste biểu diễn và giảng dạy guitar từ buổi rất sớm và thời kỳ học với Fernando Sor là rất quan trọng trong việc xác định phong cách riêng cho ông như một cầm thủ guitar bậc thầy của Pháp lúc bấy giờ. Coste để lại một nhạc mục đồ sộ đặc biệt với tính chất sư phạm cho các thế hệ gắn bó với cây guitar cổ điển ngày nay.

#### ***ĐÀN CHIM VIỆT / VĂN CAO, CHUYỂN SOẠN SONG TẤU TRẦN HOÀI PHƯƠNG***

Những tác phẩm của Văn Cao đã trở nên có giá trị cổ điển đối với chúng ta ngày nay. Việc thể hiện ở những hình thức biểu diễn khác nhau không còn là thể nghiệm nữa mà tạo thêm một chiêm nghiệm nữa cho những ai từng yêu mến nhạc của ông..

***GIỚI THIỆU: NHÀ BÁO ĐÔNG QUÂN***

***BIÊN TẬP VÀ THỰC HIỆN: TRẦN HOÀI PHƯƠNG***

